

กระทู้ถามที่ ๓๒๖ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๑๓ มิถุนายน ๒๕๔๔

เรื่อง มาตรการในการคุ้มครองและการสร้างรายได้ของแรงงานไทยในต่างประเทศ
กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ตามรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ดังต่อไปนี้
ตามที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมได้ดำเนินนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบอาชีพ
ของแรงงานไทยในต่างประเทศ เพื่อลดปัญหาการว่างงานภายในประเทศและเป็นการสร้างรายได้จากแรงงาน
ไทยเข้าประเทศ ซึ่งช่วยเสริมสร้างฐานดุลการชำระเงินของประเทศให้ดีขึ้น จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา
พบว่ารายได้ของแรงงานไทยจากต่างประเทศมีแนวโน้มลดลง โดยข้อมูลของศูนย์วิจัยกสิกรไทยรายงาน
ว่าในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ รายได้ของแรงงานไทยในต่างประเทศมีมูลค่าสูงถึง ๖๖,๘๓๖ ล้านบาท ซึ่งเปรียบเทียบกับ
การส่งออกสินค้าที่สำคัญจัดอยู่ในอันดับที่ ๘ และสำหรับในช่วงไตรมาสแรกของปี พ.ศ. ๒๕๔๔
(มกราคม - มีนาคม) รายได้ของแรงงานไทยในต่างประเทศมีมูลค่า ๑๓,๕๕๐ ล้านบาท ลดลงจาก
ไตรมาสแรกของปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ถึงร้อยละ ๑๖.๘ ทั้งนี้ เนื่องจากปัญหาการแข่งขันของตลาดแรงงาน
ในต่างประเทศที่ทวีความรุนแรงขึ้น เช่น ประเทศสังคมนิยมที่มีนโยบายส่งออกแรงงานซึ่งมีค่าจ้างแรงงานต่ำ
เพื่อแข่งขันกับประเทศไทย ขณะเดียวกันประเทศผู้นำเข้าแรงงาน เช่น สิงคโปร์ เกาหลีและไต้หวัน
ลดจำนวนแรงงานจากต่างประเทศลง นอกจากนี้ยังพบปัญหาการถูกเอารัดเอาเปรียบของแรงงานไทย
จากนายหน้าจัดหางานและนายจ้าง จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มของรายได้
จากแรงงานไทยในต่างประเทศที่ลดลงและอาจหมดไปในที่สุด ซึ่งรายได้ดังกล่าวมีความสำคัญในการแก้ไข
ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จึงขอเรียนถามว่า

๑. กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมมีแผนงานตลอดจนมาตรการในการคุ้มครองแรงงานไทย
ในต่างประเทศ ไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายหน้าจัดหางานและนายจ้างได้อย่างไรบ้าง และได้ดำเนินการ
ไปแล้วมีความคืบหน้าเพียงใดและอย่างไร

๒. จากปัญหาการแข่งขันของตลาดแรงงานในต่างประเทศที่ทวีความรุนแรงขึ้นนั้น กระทรวง
แรงงานและสวัสดิการสังคมมีนโยบายในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวไว้อย่างไรบ้าง และได้ดำเนินการ
พิจารณาศึกษาหาตลาดแรงงานแห่งใหม่ให้เพียงพอต่อความต้องการของแรงงานไทยที่เพิ่มสูงขึ้นไว้
อย่างไรบ้าง

๓. กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมได้มีนโยบายในการพัฒนาทักษะและฝีมือแรงงาน เพื่อเพิ่มคุณภาพแรงงานและยกระดับมาตรฐานฝีมือแรงงานไทย เช่น การฝึกอบรมความรู้ทั่วไป การฝึกอบรมวิชาชีพต่างๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในต่างประเทศ เพื่อให้แรงงานไทยได้ค่าจ้างสูงขึ้นกว่ากลุ่มผู้ใช้แรงงานทั่วไป โดยได้ดำเนินการไปแล้วมีความก้าวหน้าเพียงใด และอย่างไร
ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

นพดล อินนา

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคไทยรักไทย

คำตอบกระทู้ถามที่ ๓๒๖ ร.

ของ นายนพดล อินนา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (บัญชีรายชื่อ)
เรื่อง มาตรการในการคุ้มครองและการสร้างรายได้ของแรงงานไทยในต่างประเทศ

ข้าพเจ้า นายเดช บุญ-หลง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ขอตอบ
กระทู้ถามของท่านสมาชิกผู้มีความสนใจ ดังนี้

คำถามข้อที่ ๑ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม มีแผนงานตลอดจนมาตรการในการ
คุ้มครองแรงงานไทยในต่างประเทศไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายหน้าจัดหางานและนายจ้างได้อย่างไรบ้าง
และได้ดำเนินการไปแล้วมีความคืบหน้าเพียงใด และอย่างไร

คำตอบ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม โดยกรมการจัดหางาน มีมาตรการในการคุ้มครอง
แรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในต่างประเทศ ทั้งก่อนที่จะเดินทางและเมื่อเดินทางไปทำงานในต่างประเทศแล้ว
ดังนี้

การให้ความคุ้มครองในขั้นตอนก่อนเดินทางไปทำงานในต่างประเทศ

- การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่คนหางานที่ประสงค์จะเดินทางไปทำงานในต่างประเทศ
ด้วยสื่อต่างๆ รวมทั้งขอความร่วมมือจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ร่วมดำเนินการเพื่อป้องกันไม่ให้
คนหางานถูกหลอกลวงจากเหล่ามิถิฉาชีพ และนักต้มตุ๋นต่างๆ

- จัดทำบัญชีสาย นายหน้าเถื่อน เพื่อป้องกันปรามพฤติกรรมอันไม่พึงปรารถนาของกลุ่มบุคคล
ดังกล่าว

- กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การหลอกลวงคนหางานขึ้น โดยมีปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เป็นประธานและมีเจ้าหน้าที่
จากกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นกรรมการเพื่อดำเนินการ
ป้องกันและปราบปรามการหลอกลวงคนหางานให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ซึ่งในปี ๒๕๕๓ ได้ดำเนินคดีแก่ผู้ฝ่าฝืน
กฎหมายตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ จำนวน ๓๑๒ คดี
ผู้ต้องหา ๕๘๕ คน และปี ๒๕๕๔ จำนวน ๓๔๕ คดี ผู้ต้องหา ๗๖๒ คน

การคุ้มครองคนหางานระหว่างทำงานอยู่ในต่างประเทศ

- กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม มีสำนักงานแรงงานไทยในต่างประเทศ ๑๑ ประเทศ
จำนวน ๑๓ แห่ง คือ ประเทศซาอุดีอาระเบีย (ที่เมืองเจดดาห์ และรียาด) คูเวต กรีซ ญี่ปุ่น ฮังการี
มาเลเซีย สิงคโปร์ บรูไน สวิตเซอร์แลนด์ และอิสราเอล รับผิดชอบครอบคลุม

ประเทศอาณานิคม ๑๐ ประเทศ ทำหน้าที่ช่วยเหลือ คุ้มครอง ดูแลสิทธิประโยชน์ของแรงงานไทยที่ทำงานอยู่ในต่างประเทศ สำหรับประเทศที่ไม่มีสำนักงานแรงงานประจำอยู่ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมได้ขอความร่วมมือสถานทูตไทยในประเทศนั้น ทำหน้าที่ดูแลแทน

สำหรับคนงานที่ประสบปัญหาระหว่างทำงานในต่างประเทศ อาทิ ถูกนายจ้างหรือบริษัทจัดหางานทอดทิ้ง หรือประสบความเดือดร้อนจากปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาหนี้ความ การตกทุกข์ได้ยากระหว่างรอเปลี่ยนงาน หรือประสบอันตรายจากเหตุการณ์ต่างๆ เป็นต้น กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมยังมีกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ คอยให้ความช่วยเหลือด้วย

มาตรการอื่นๆ ในการคุ้มครองแรงงานไทยในต่างประเทศไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายหน้าจัดหางานและนายจ้าง

- กำหนดอัตราค่าบริการและค่าใช้จ่ายของคนหางานให้อยู่ในอัตราที่เหมาะสม โดยดำเนินการจัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อระดมความคิดเห็น และร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไข ปัญหากรณีบริษัทจัดหางานเรียกเก็บค่าบริการและค่าใช้จ่ายจากคนหางานในอัตราที่สูงกว่ากำหนด โดยเฉพาะกรณีแรงงานที่เดินทางไปทำงานในประเทศได้หวั่น ซึ่งที่ประชุมมีมติให้กำหนดอัตราค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่บริษัทจัดหางานเรียกเก็บจากคนหางานก่อนเดินทางไปทำงานได้ในอัตราที่ไม่เกิน ๘๕,๐๐๐ บาท และจากการประชุมคณะกรรมการร่วมหรือไทย - ได้หวั่น ครั้งที่ ๖ ณ กรุงไทเป มีมติให้ปรับวิธีการจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานได้หวั่นเป็น ๓ วิธี คือ การจัดส่งระหว่างรัฐต่อรัฐ นายจ้างติดต่อให้รัฐจัดส่งโดยตรง และบริษัทจัดหางานได้หวั่นที่มีตำแหน่งงาน นำตำแหน่งงานมาขายให้ทางการไทยเพื่อจัดสรรให้บริษัทจัดหางานไทยจัดส่งต่อไป พร้อมทั้งให้ตั้งคณะทำงานระหว่างไทย - ได้หวั่นขึ้นพิจารณารายละเอียด ขั้นตอน และวิธีการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามหลักการดังกล่าว ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการของสำนักงานแรงงาน ณ กรุงมะนิลา (ส่วนที่ ๒) และสาขาเมืองเกาสง

- การลดภาระการจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ จัดตั้งโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อคนหางานที่จะเดินทางไปทำงานต่างประเทศ โดยร่วมมือกับ ๓ ธนาคาร คือ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในการอำนวยความสะดวกให้คนหางานที่ต้องการกู้เงิน และเป็นการช่วยให้คนหางานไม่ต้องเสียค่าบริการให้กับนายหน้าในการติดต่อขอสินเชื่อ นอกจากนี้ ยังได้มีการพิจารณานำเงินกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานต่างประเทศมาให้คนหางานกู้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำอีกด้วย ขณะนี้อยู่ระหว่างการประสานให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร บริหารจัดการในการปล่อยกู้

คำถามข้อที่ ๒ จากปัญหาการแข่งขันของตลาดแรงงานในต่างประเทศที่ทวีความรุนแรงขึ้นนั้น กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม มีนโยบายในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวไว้อย่างไรบ้าง และได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาหาตลาดแรงงานแห่งใหม่ให้เพียงพอต่อความต้องการของแรงงานไทยที่เพิ่มสูงขึ้นไว้อย่างไรบ้าง

คำตอบ ปัจจุบันการจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศ เป็นวิธีการหนึ่งในการช่วยลดปัญหาการว่างงานในประเทศ ในขณะเดียวกัน ประเทศเพื่อนบ้านของไทย ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ ต่างก็มีนโยบายส่งเสริมให้แรงงานของประเทศตนไปทำงานในต่างประเทศเช่นกัน ดังนั้นประเทศไทยจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องมีการแข่งขันกับประเทศเหล่านี้ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม จึงได้กำหนดนโยบายการส่งเสริมแรงงานไทยเพื่อให้สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ในตลาดแรงงานต่างประเทศได้ ดังนี้

๑. รักษาตลาดแรงงานเดิมไว้ โดยเน้นเรื่องคุณภาพของแรงงานเป็นหลัก
๒. พัฒนาทักษะฝีมือของแรงงานอย่างต่อเนื่อง โดยเตรียมความพร้อมให้กับแรงงานเพื่อจะได้สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ได้ในระยะยาว

๓. ขยายตลาดแรงงานในต่างประเทศแห่งใหม่ เพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของผู้ที่ต้องการไปทำงาน โดยวิเคราะห์ความต้องการของตลาดแรงงานในต่างประเทศ และความเป็นไปได้ในการจัดส่งแรงงานไทยไปทำงาน ซึ่งจะต้องคำนึงถึงค่าตอบแทน และสิทธิประโยชน์ที่แรงงานไทยจะได้รับ และโอกาสในการพัฒนาทักษะฝีมือ รวมทั้งสถานการณ์ทางการเมืองและสภาพเศรษฐกิจของประเทศนั้นๆ ด้วย

จากการศึกษาและวิเคราะห์แนวโน้มความต้องการแรงงานของตลาดแรงงานในต่างประเทศ รวมทั้งการส่งผู้บริหารระดับสูงเดินทางไปเจรจาเพื่อหาช่องทางในการขยายตลาดแรงงานพบว่าตลาดแรงงานในประเทศแถบยุโรปตะวันตก เป็นตลาดแรงงานที่มีศักยภาพและมีความเป็นไปได้ที่จะสามารถจัดส่งแรงงานไปทำงานได้ โดยเฉพาะแรงงานระดับฝีมือ ได้แก่ วิศวกร และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) รวมทั้งแรงงานที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านในสาขาภาคบริการ ได้แก่ ผู้ให้บริการด้านการวางแผนไทยและผู้ประกอบอาหาร เป็นต้น ซึ่งคาดว่าจะสามารถจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานได้ในอนาคตอันใกล้

คำถามข้อที่ ๓ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมได้มีนโยบายในการพัฒนาทักษะและฝีมือแรงงานเพื่อเพิ่มคุณภาพแรงงานและยกระดับมาตรฐานฝีมือแรงงานไทย เช่น การฝึกอบรมความรู้ทั่วไป การฝึกอบรมวิชาชีพต่างๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในต่างประเทศ เพื่อให้แรงงานไทยได้ค่าจ้างสูงขึ้นกว่าผู้ใช้แรงงานทั่วไป โดยได้ดำเนินการไปแล้วมีความก้าวหน้าเพียงใดและอย่างไร

คำตอบ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ได้ดำเนินการพัฒนาฝีมือแรงงานให้แก่แรงงานที่จะไปทำงานต่างประเทศ เพื่อให้แรงงานไทยเป็นแรงงานที่มีทักษะฝีมือในสาขาช่างอุตสาหกรรมธุรกิจและบริการ ตามความต้องการของตลาดแรงงานต่างประเทศ ได้แก่ สาขาช่างไม้ก่อสร้าง ช่างก่ออิฐฉาบปูน ช่างเชื่อม ช่างกลโรงงาน ผู้ประกอบอาหารไทย พนักงานนวดแผนไทย แม่บ้าน ฯลฯ โดยดำเนินการ ดังนี้

๑. มอบหมายกรมการจัดหางาน ดำเนินการจัดทำรายชื่อกลุ่มแรงงานที่ว่างงานและมีความประสงค์จะไปทำงานต่างประเทศที่ขึ้นทะเบียนไว้แล้ว มาจัดฝึกอาชีพให้ตามความประสงค์

๒. กรมพัฒนาฝีมือแรงงานจัดส่งรายชื่อผู้ผ่านการฝึกอาชีพที่มีความประสงค์จะไปทำงานต่างประเทศ ให้กรมการจัดหางาน

๓. มอบหมายให้กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ทำการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติและทดสอบฝีมือให้กับคนหางานเพื่อไปทำงานต่างประเทศ ซึ่งปีงบประมาณ ๒๕๕๔ (ตุลาคม ๒๕๕๓ - มิถุนายน ๒๕๕๔) มีผู้เข้ารับการทดสอบฝีมือเพื่อไปทำงานต่างประเทศ จำนวน ๑๓,๕๐๐ คน

นอกจากนี้ ยังได้จัดทำโครงการจัดฝึกอบรมให้แก่แรงงานที่ถูกเลิกจ้าง ว่างงาน เพื่อให้สามารถกลับเข้าสู่ระบบการจ้างงานอีกครั้ง หรือสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งเป็นทางเลือกในการมีงานทำอีกทางหนึ่ง โดยการพัฒนาและยกระดับความรู้ด้านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E - Commerce) ทักษะการจัดการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้แก่แรงงานที่ถูกเลิกจ้าง ว่างงาน หรือผู้มีรายได้น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท/เดือน ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป และมีพื้นฐานความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ โดยมีเป้าหมายที่จะฝึกอบรม ๑,๕๘๐ คน ขณะนี้อยู่ระหว่างการประสานรายละเอียดการดำเนินการกับมหาวิทยาลัย ๒ แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยรามคำแหง